

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgr Waldemara Tłuczka nt: *Zmienność wybranych zdolności motorycznych pod wpływem ukierunkowanego szkolenia uczniów klas mundurowych*

W ostatnich latach obserwuje się dynamiczny rozwój klas mundurowych w systemie edukacji ponadpodstawowej w Polsce. Klasy o profilu wojskowym, policyjnym czy strażackim stały się istotnym elementem kształcenia młodzieży zainteresowanej podjęciem służby w formacjach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa i porządek publiczny. Zjawisko to nabrało szczególnego znaczenia w kontekście zmian geopolitycznych, wzrostu znaczenia obronności oraz potrzeby budowania zasobów kadrowych Sił Zbrojnych.

Szkolenie realizowane w klasach mundurowych ma charakter wieloaspektowy i obejmuje zarówno komponent teoretyczny, jak i praktyczny. Oprócz treści z zakresu edukacji obronnej, taktyki, musztry czy podstaw funkcjonowania sił zbrojnych, istotnym elementem programu są zajęcia ruchowe i sprawnościowe. Ich zadaniem jest rozwijanie zdolności motorycznych uczniów w stopniu przekraczającym standardowe wymagania wychowania fizycznego, a jednocześnie zbliżonym do kryteriów stosowanych w procesie selekcji kandydatów do służby wojskowej. W praktyce oznacza to systematyczne oddziaływanie treningowe ukierunkowane na rozwój wytrzymałości, siły oraz koordynacji, czyli zdolności kluczowych z punktu widzenia przyszłych zadań służbowych.

Zdolności motoryczne stanowią podłoże sprawności fizycznej człowieka (zdolności energetyczne) i warunkują skuteczność wykonywania złożonych czynności ruchowych w zmiennych warunkach środowiskowych (zdolności koordynacyjne). Podczas oceny sprawności fizycznej ważną kwestią z punktu widzenia teorii motoryczności oraz teorii sportu jest co badamy, czy zdolności motoryczne (określane jako kompleksy predyspozycji zintegrowanych wspólnym, dominującym podłożem biologicznym i ruchowym ...) czy może elementy sprawności fizycznej (siłę, szybkość i wytrzymałość, które są efektem posiadanych zdolności motorycznych oraz umiejętności ruchowych i można je weryfikować za pomocą testów, prób sprawnościowych).

W literaturze przedmiotu podkreśla się, że w przypadku służb mundurowych wysoki poziom zdolności motorycznych nie tylko wpływa na efektywność działań

operacyjnych, lecz także odgrywa istotną rolę w profilaktyce urazów oraz adaptacji do obciążeń fizycznych i psychicznych. Pomimo rosnącego znaczenia klas mundurowych, zagadnienie efektywności ukierunkowanego szkolenia realizowanego w ich ramach, a zwłaszcza dynamiki zmian wybranych zdolności motorycznych u uczniów, pozostaje nadal niewystarczająco rozpoznane empirycznie.

Na tym tle rozprawa doktorska mgr Waldemara Tłuczka podejmuje ważny i aktualny problem badawczy, koncentrując się na analizie rozwoju wybranych zdolności motorycznych pod wpływem systematycznego szkolenia realizowanego w klasach mundurowych. Temat należy uznać za aktualny, istotny poznawczo oraz ważny aplikacyjnie, szczególnie w kontekście dynamicznych zmian w systemie bezpieczeństwa państwa, rozwoju edukacji mundurowej oraz rosnących wymagań sprawnościowych wobec kandydatów do służb mundurowych.

Autor trafnie osadza problem badawczy na styku nauk o kulturze fizycznej, pedagogiki oraz nauk o bezpieczeństwie, wskazując jednocześnie na wyraźną lukę badawczą w zakresie empirycznej oceny efektywności programów szkoleniowych realizowanych w klasach mundurowych. Wybór tematu należy uznać za w pełni uzasadniony zarówno z punktu widzenia teorii, jak i praktyki.

Struktura rozprawy jest logiczna, przejrzysta i zgodna z wymogami pracy doktorskiej. Układ rozdziałów pozwala na stopniowe wprowadzenie czytelnika w problematykę badań, od szerokiego tła historyczno-systemowego po szczegółowe zagadnienia dotyczące testowania zdolności motorycznych w szkoleniu służb mundurowych.

Recenzowana praca mieści się w granicach standardów typowej rozprawy naukowej, a jej struktura jest prawidłowa. Licząca (wraz z załącznikami) 178 stron wydruku komputerowego dysertacja doktorska zawiera wstęp, rozdziały metodologiczne, prezentację wyników, dyskusję oraz wnioski. Ta zasadnicza część dysertacji została zawarta na 111 stronach wydruku. Warto dodać, że poza tekstem opracowania naukowego praca zawiera: 20 tabel w zasadniczej części pracy oraz 16 w aneksie, 36 rycin, a także spis bibliograficzny 159 pozycji (w języku polskim, niemieckim oraz angielskim). Doktorant zestawil je w kolejności alfabetycznej. Nie wszystkie jednak posiadają pełną i jednorodnie zapisaną notę bibliograficzną.

Na podstawie analizy poszczególnych fragmentów pracy stwierdzono, że część odwołań ma charakter ogólnych odniesień narracyjnych (np. „badania wykazały...”, „jak podaje literatura przedmiotu...”), bez jednoznacznego przypisu, w kilku miejscach (np. końcowe wnioski aplikacyjne) przywoływane są prace zbiorczo (np. kilku autorów w jednym nawiasie), przy czym nie wszystkie te nazwiska można jednoznacznie przyporządkować do pozycji z listy literatury. W recenzji muszę podkreślić, że wymagana jest pełna weryfikacja każdego cytowania w tekście pod kątem jego obecności w spisie literatury, ponieważ obecna forma utrudnia jednoznaczne sprawdzenie kompletności. Analiza spisu końcowego wskazuje, że spis literatury zawiera liczne pozycje o charakterze ogólnym lub przeglądowym, które nie znajdują jednoznacznego potwierdzenia w cytowaniach w tekście głównym. Dotyczy to zwłaszcza części podręczników i monografii, niektórych pozycji zagranicznych o wysokim poziomie ogólności, wybranych artykułów dotyczących innych populacji (np. osoby starsze, kierowcy, rehabilitacja), których związek z treścią pracy nie został jasno wykazany poprzez cytowanie. W spisie literatury stwierdzono braki i niespójności w opisach bibliograficznych, przykładowo: brak jednolitego standardu zapisu: zmienna kolejność elementów opisu (autorzy – tytuł – czasopismo – tom – numer – strony), niekonsekwentne stosowanie kursywy i cudzysłowów, niespójne skróty nazw czasopism. Niepełne dane bibliograficzne: brak numerów tomów lub zeszytów w części artykułów, brak zakresów stron, niejednolity zapis autorów: różne formy zapisu tych samych autorów (np. pełne imiona vs. inicjały), brak konsekwencji w zapisie nazwisk wielocłonowych. W pracach wieloautorskich raz pisane jest ... i wsp. po polsku, a innym razem ... et al. po angielsku. Uchybienia te mają charakter warsztatowo-redakcyjny i wymagają korekty przed drukiem pracy doktorskiej. Warto również pamiętać, że w pracach naukowych i promocyjnych zalecane jest raczej cytowanie recenzowanych publikacji, a nie podręczników.

Część teoretyczna (rozdział pierwszy) została opracowana bardzo obszernie. Autor wykazuje się dobrą znajomością literatury przedmiotu, zarówno krajowej, jak i zagranicznej. Momentami część historyczno-systemowa jest bardzo rozbudowana i mogłaby zostać nieznacznie skrócona, jednak nie wpływa to negatywnie na wartość merytoryczną pracy – raczej świadczy o gruntownym przygotowaniu autora.

Cel pracy został sformułowany jasno i jednoznacznie. Pytania badawcze oraz hipotezy są logicznie powiązane z celem, adekwatne do zastosowanych metod badawczych

i przygotowane do empirycznej weryfikacji. Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że autor nie ogranicza się wyłącznie do opisu zmian, lecz podejmuje próbę analizy dynamiki zmian oraz ich znaczenia praktycznego w kontekście szkolenia mundurowego. Jednak jednoznaczna odpowiedź na wszystkie pytania badawcze wydaje się dość trudna w kontekście przeprowadzonych badań i ich analizy.

Rozdział trzeci prezentuje metodologiczne podstawy pracy, na której oparta jest część empiryczna, Autor przedstawia w nim i omawia wykorzystany do analizy materiał badawczy, a także (co jest istotne w pracach opartych na eksperymencie pedagogicznym) charakteryzuje organizację i sposób przeprowadzenia badań. Badania i eksperyment powinny być przeprowadzone w dwóch odmiennych grupach. W opisie metodologicznym oraz w wynikach nie odnalazłem grupy kontrolnej. Trudno w tak prowadzonej interwencji jednoznacznie wskazać na wpływ programu realizowanego w klasach mundurowych na końcowe rezultaty. Brak grupy kontrolnej, utrudnia niewątpliwie przypisanie zaobserwowanych zmian wyłącznie oddziaływaniom szkolenia Oddziałów Przygotowania Wojskowego (OPW), a nie naturalnym procesom rozwojowym, innym czynnikiem środowiskowym czy zwykłej adaptacji wynikającej z regularnej aktywności szkolnej. Autor nie kontroluje wieku biologicznego ani tempa dojrzewania badanych, co w badaniach nad zdolnościami motorycznymi młodzieży jest zmienną kluczową. Pominięcie tego aspektu może prowadzić do błędnego przypisywania zmian motorycznych oddziaływaniom treningowym. W populacji uczniów szkół ponadpodstawowych znacząca część zmian somatycznych i motorycznych może wynikać z naturalnego rozwoju biologicznego, a nie z programu OPW. W tej sytuacji wnioskowanie powinno być konsekwentnie ograniczone, natomiast w pracy miejscami można odnieść wrażenie, że autor przypisuje efekt szkoleniu z większą pewnością, niż pozwala na to zastosowany schemat.

Przeprowadzenie analizy porównawczej z grupą kontrolną dawałoby solidniejszą podstawę do wniosków o skuteczności interwencji. Wyniki charakteryzujące jedynie grupę eksperymentalną mogą być ograniczone wyłącznie do kontekstu badanej grupy i nie mogą być przenoszalne na inne populacje lub sytuacje. Myślę, że taki zamysł kierował Doktorantem podczas realizacji pracy. Ponadto przyjmuję do wiadomości wyjaśnienie, że brak grupy kontrolnej wynikał z problemów organizacyjnych i ze specyfiki środowiska edukacyjnego oraz charakteru szkolenia realizowanego w klasach mundurowych oraz że

uczniowie objęci programem OPW stanowili grupę o ściśle określonym planie zajęć i rygorze szkoleniowym, którego nie sposób odtworzyć w innych grupach uczniów. Włączenie takiej grupy mogłoby zakłócić proces dydaktyczny, a różnice w liczbie godzin wychowania fizycznego i w strukturze zajęć pozalekcyjnych w szkołach ogólnych uniemożliwiłyby zachowanie porównywalnych warunków. Należy zatem podkreślić, że w warunkach badań prowadzonych w rzeczywistym systemie edukacyjnym wprowadzenie grupy kontrolnej bywa organizacyjnie trudne. Autor identyfikuje to ograniczenie i nie formułuje nadmiernie daleko idących wniosków przyczynowo-skutkowych.

W przypadku braku grupy kontrolnej powinno się ponadto uwzględnić i jasno przedstawić ograniczenia dotyczące raportowania wyników, podkreślając, że wnioski mogą mieć charakter wstępny i wymagają dalszej weryfikacji przy zastosowaniu bardziej rygorystycznych metod badawczych (np. z grupą kontrolną), a nie tłumaczyć z popełnionych błędów. Ograniczenia dotyczą wskazania niedogodności w zakresie możliwości realizacji badań, a nie wyjaśnień metodologicznych, które powinny być uwzględnione w rozdziale „Materiał i metody badań”. Pozytywnie należy ocenić jednak realistyczne i uczciwe wskazanie czynników ograniczających możliwość generalizacji wyników.

Kolejny problem stanowi niezbyt precyzyjnie opisana ekspozycja treningowa. Brakuje danych dotyczących frekwencji, rzeczywistej liczby zrealizowanych jednostek, intensywności i objętości wysiłku, co uniemożliwia analizę zależności typu dawka–efekt. Nie uwzględniono dodatkowej aktywności fizycznej badanych (sport pozaszkolny, trening klubowy), która mogła w istotny sposób wpływać na obserwowane zmiany zdolności motorycznych. W badaniach nie zastosowano randomizacji ani procedur minimalizujących wpływ efektu uczenia się testów, co w pomiarach wielokrotnych może prowadzić do sztucznego zawyżenia wyników.

Dobór grupy badanej, zastosowane metody pomiarowe oraz procedura badawcza zostały opisane w sposób rzetelny i wystarczająco szczegółowy. Na uwagę zasługuje fakt, że badania prowadzone były w realnych warunkach funkcjonowania klas mundurowych, co zwiększa ich wartość aplikacyjną, choć jednocześnie ogranicza możliwość pełnej kontroli wszystkich zmiennych zakłócających.

Zakres zastosowanych metod badawczych należy uznać za szeroki i spójny z przyjętą koncepcją badawczą. W pracy wykorzystano pomiary budowy i składu ciała, testy

wytrzymałości tlenowej, próby oceny siły eksplozywnej, siły izometrycznej ścisku dłoni, zwinności oraz równowagi statycznej. Zestaw ten pozwala na wielowymiarową ocenę sprawności motorycznej badanych i odpowiada zdolnościom istotnym z punktu widzenia przygotowania do służb mundurowych. Zastosowane próby są powszechnie stosowane w badaniach z zakresu nauk o kulturze fizycznej, co sprzyja porównywalności uzyskanych wyników z danymi literaturowymi.

Pozytywnie należy ocenić konsekwentne stosowanie tych samych narzędzi pomiarowych w kolejnych pomiarach kontrolnych, co zwiększa rzetelność obserwowanych zmian. W opisie metod warto jednak rozważyć bardziej szczegółowe odniesienie się do zagadnień powtarzalności pomiarów oraz potencjalnego błędu pomiarowego, zwłaszcza w przypadku prób wymagających wysokiej precyzji wykonania (np. testy równowagi statycznej).

W zakresie narzędzi pomiarowych widać szeroki dobór prób, ale opis metod powinien spełniać wyższy standard operacyjności. W szczególności: dla prób wymagających precyzji (zwłaszcza pomiary równowagi statycznej, testy oparte o COP) konieczne jest przedstawienie rzetelności, liczby prób, sposobu uśredniania, warunków środowiskowych i procedur minimalizacji błędu pomiarowego. W przypadku bioimpedancji (BIA) brak precyzyjnego wykazania standaryzacji warunków (pora dnia, nawodnienie, aktywność w dniu pomiaru, posiłek, temperatura) rodzi ryzyko, że część zmian w „składzie ciała” to artefakt związany z wodą ustrojową, a nie realna przebudowa tkanek. Brakuje też jasnego wskazania czy testy wykonywano zawsze w tej samej kolejności, z jakimi przerwami i czy kontrolowano efekt uczenia się testu, co w badaniach wielopomiarowych bywa istotnym źródłem pozornego postępu.

Zastosowane metody statystyczne wydają się w większości adekwatne do charakteru danych i pozwalają na poprawną interpretację wyników. Autor wykorzystał podstawowe statystyki opisowe oraz procedury umożliwiające porównanie wyników pomiędzy kolejnymi pomiarami. Analiza zmian w czasie została uzupełniona o obliczenie indeksów dynamiki, co stanowi wartościowe rozszerzenie klasycznego podejścia analitycznego i pozwala na bardziej czytelną interpretację tempa zachodzących zmian. Autor przyjął schemat badań podłużnych, obejmujących wielokrotne pomiary kontrolne, co umożliwiło analizę dynamiki zmian wybranych zdolności motorycznych pod wpływem ukierunkowanego szkolenia realizowanego w ramach Oddziałów Przygotowania

Wojskowego. Taki układ badawczy jest właściwy dla oceny adaptacji treningowej w warunkach edukacyjno-szkoleniowych i pozwala na obserwację kierunku oraz tempa zachodzących zmian.

Zastrzeżenia dotyczące części statystycznej dotyczą, przede wszystkim przejrzystości i kompletności raportowania. W pracy obecne są statystyki opisowe i porównania pomiarów, jednak standard współczesnego raportowania w naukach o kulturze fizycznej wymaga konsekwentnego przedstawienia: założeń testów (normalność rozkładu, sferyczność przy analizach powtarzanych pomiarów, jednorodność wariancji), rodzaju zastosowanych testów dla danych powtarzanych (i uzasadnienia, dlaczego wybrano takie, a nie inne procedury), korekt na wielokrotne porównania (w pracy analizuje się wiele zmiennych i wiele punktów czasowych, bez korekty rośnie ryzyko błędu). Brakuje też miar wielkości efektu (np. Cohen's d), wraz z przedziałami ufności, a nie wyłącznie wartości p. Ich szersze uwzględnienie mogłoby dodatkowo wzmocnić interpretację praktycznego znaczenia uzyskanych wyników, zwłaszcza w odniesieniu do zastosowań szkoleniowych.

W obecnym kształcie analiza wydaje się nadmiernie skoncentrowana na istotności statystycznej, przy niewystarczającym nacisku na znaczenie praktyczne i stabilność efektu. W konsekwencji nawet drobne różnice mogą być interpretowane jako „postęp”, mimo że z punktu widzenia praktyki szkoleniowej mogą być marginalne lub mieścić się w granicach błędu pomiarowego. To jest błąd interpretacyjny typowy dla analiz opartych głównie o p-value.

Podsumowując: przyjęty schemat badań i sposób opracowania danych pozwalają na opis zmian w czasie w badanej grupie, ale nie dają solidnej podstawy do mocnego wnioskowania o skuteczności programu OPW jako przyczynie tych zmian. Część metodologiczna i statystyczna wymaga doprecyzowania w zakresie standaryzacji pomiarów, kontroli zmiennych zakłócających, korekt na wielokrotne testowanie, raportowania wielkości efektu i przejrzystego opisu braków danych.

Rozdziały dotyczące wyników badań zostały opracowane w sposób bardzo szczegółowy i uporządkowany. Autor konsekwentnie analizuje kolejne pomiary, a następnie przechodzi do interpretacji zmian oraz indeksów dynamiki. Zastanawiający jest rozbudowany aneks, w którym są zarówno tabele jak i opisy oraz interpretacja wyników badań własnych? Do wyjaśnienia podczas obrony. Dodatkowo należy zaznaczyć, że ocenianie zdolności motorycznych bez podziału na płeć u dorosłych jest możliwe, ale

może prowadzić do mniej precyzyjnych wniosków w kontekście porównań między osobami różnych płci. Jeśli celem badań jest ogólna ocena kondycji fizycznej grupy, takie podejście może być wystarczające, jednak w bardziej szczegółowych badaniach uwzględnienie płci jest zazwyczaj wskazane.

Na uwagę zasługuje jednak klarowna prezentacja wyników, logiczne powiązanie danych liczbowych z ich interpretacją, umiejętne odnoszenie wyników do wcześniejszych badań. Analiza nie ma charakteru wyłącznie opisowego – autor wykazuje zdolność krytycznej interpretacji uzyskanych rezultatów.

Rozdział dyskusji jest napisany na dobrym poziomie naukowym. Autor wykazuje swoje umiejętności w zakresie syntetyzowania i komentowania uzyskanych danych. Doktorant odnosi się w zasadzie do wszystkich otrzymanych wyników. W ten sposób rozdział ten stanowi solidną podstawę do oceny wartości badawczej dysertacji. Dowodzi, że Autor potrafi nie tylko przeprowadzić badania, ale także wnikliwie analizować ich wyniki, co jest kluczowe dla każdej pracy naukowej. Pozytywnie należy także ocenić wyodrębnienie podrozdziału dotyczącego ograniczeń badań. Momentami odnosi się jednak wrażenie, że dyskusja ma charakter bardziej opisowy niż krytyczno-porównawczy i brakuje wyraźnego różnicowania wyników zgodnych oraz sprzecznych z literaturą.

Zaprezentowane na zakończenie dysertacji wnioski w zasadzie wynikają z pracy. Są one jednak obciążone przez problematyczne kwestie, które wskazałem na początku recenzji. W niektórych fragmentach autor formułuje wnioski o charakterze przyczynowym, mimo że zastosowany schemat badawczy pozwala jedynie na wnioskowanie opisowe lub asocjacyjne. Interpretacja zmian w zdolnościach motorycznych nie zawsze uwzględnia możliwość regresji do średniej, zwłaszcza w odniesieniu do osób o skrajnych wartościach początkowych. Część wniosków aplikacyjnych opiera się na niewielkich różnicach statystycznych, których znaczenie praktyczne nie zostało dostatecznie uzasadnione. Trochę razi wymieszanie wniosków z postulatami i stwierdzeniami, nie do końca wynikającymi z rezultatów otrzymanych w badaniach własnych. Dlatego podczas przygotowania pracy do druku warto tę kwestię uporządkować i podzielić wnioski na teoretyczne, poznawcze i aplikacyjne. Wartościowa natomiast wydaje się aplikacja praktyczna, która w pracach z zakresu kultury fizycznej stanowi najważniejsze osiągnięcie i zapewnia o wartości wdrożeniowej uzyskanych wyników. Autor jasno pokazuje, że uzyskane wyniki mogą

stanowić podstawę do modyfikacji programów szkoleniowych i lepszego dostosowania obciążeń treningowych do potrzeb młodzieży.

Zidentyfikowane uchybienia nie wpływają na ostateczną ocenę rozprawy, mają raczej charakter porządkujący i informacyjny. Praca dostarcza interesującego materiału empirycznego i ma znaczną wartość aplikacyjną.

Dla ułatwienia odpowiedzi przedstawiam skrótowe zestawienie uwag:

1. Występują powtórzenia treści między rozdziałami teoretycznymi a wprowadzeniem oraz dyskusją.
2. Niekiedy stosowana terminologia (np. „efektywność szkolenia”, „skuteczność programu”) nie jest precyzyjnie zdefiniowana metodologicznie.
3. Brakuje jednoznacznego rozdzielenia pojęć: zmiana statystyczna vs. zmiana istotna z punktu widzenia praktyki szkoleniowej.
4. Brak grupy kontrolnej przy schemacie pomiarów w jednej grupie istotnie ogranicza możliwość wnioskowania przyczynowo-skutkowego.
5. Brak kontroli wieku biologicznego i tempa dojrzewania badanych (kluczowego w populacji młodzieży) zwiększa ryzyko, że część zmian motorycznych wynika z rozwoju, a nie z oddziaływania treningowego.
6. Niedostateczny opis i kontrola rzeczywistej ekspozycji treningowej (frekwencja, realna liczba jednostek, intensywność, objętość, przerwy, okresowość) uniemożliwia ocenę relacji dawka–efekt.
7. Brak uwzględnienia dodatkowej aktywności fizycznej poza programem (sport klubowy, trening indywidualny, praca fizyczna) jako istotnej zmiennej zakłócającej.
8. Niedostateczna operacyjność procedur pomiarowych i brak raportowania rzetelności, co utrudnia ocenę, czy obserwowane różnice przekraczają błąd pomiarowy.
9. W przypadku pomiarów składu ciała metodą BIA brak jednoznacznie wykazanej standaryzacji warunków (nawodnienie, pora dnia, aktywność przed pomiarem), co może zniekształcać wnioski dotyczące zmian komponentów ciała.
10. Analiza statystyczna nie zawiera konsekwentnej weryfikacji założeń testów i nie uwzględnia korekt na wielokrotne porównania mimo dużej liczby analizowanych zmiennych, co zwiększa ryzyko błędu.

11. Zbyt duża koncentracja na wartościach p przy zbyt słabym eksponowaniu wielkości efektu i przedziałów ufności ogranicza interpretację znaczenia praktycznego uzyskanych zmian.

12. Wnioski miejscami mają zbyt mocny charakter „skutecznościowy”, podczas gdy schemat badania uprawnia głównie do opisu zmian w czasie, a nie do rozstrzygnięć o efektywności programu jako przyczynie.

Zastrzeżenia, które przedstawiłem na pewno będą nieco rzutować na odbiór opracowania, ale zawsze staram się działać na korzyść ocenianego i traktować recenzję, jako element edukacyjny, dlatego:

Po pierwsze stwierdzam, że moje uwagi wynikają ze szczegółowej i krytycznej analizy tekstu, natomiast pierwsze czytanie całości pracy wywarło na mnie pozytywne wrażenie.

Po drugie recenzja ma pełnić funkcję nie tylko oceniającą, ale również dydaktyczną i wskazywać błędy oraz nieścisłości, które zawsze można poprawić dla podniesienia jakości dzieła. Liczę ponadto na trafne i merytoryczne odpowiedzi Doktoranta podczas obrony pracy i rzeczową dyskusję dotyczącą moich wątpliwości.

Po trzecie zawsze podchodzę życzliwie do recenzowanych prac pamiętając o tym, że za nimi stoi człowiek, który w zdobycie materiału oraz jego opracowanie włożył mnóstwo pracy. Doceniam także kompetencje, zaangażowanie i fachowość Doktoranta.

Po czwarte staram się poza odnalezieniem błędów odszukać także pozytywny wymiar opracowania i zastanawiam się, co wniesie ono do teorii i praktyki szkolenia w klasach mundurowych.

Reasumując, pod względem technicznym praca jest poprawna i stanowi próbę rozwiązania problemu naukowego. Zdaniem recenzenta wskazane braki i niedomagania nie mogą ostatecznie wpływać na obniżenie wysokiej oceny większości fragmentów ocenianej rozprawy doktorskiej. Należy także podkreślić jej stronę estetyczną. Przechodząc do konkluzji chcę jeszcze raz nadmienić, że wskazałem wątpliwości, wynikające bezpośrednio z mojej oceny. Jednocześnie podkreślam ogrom pracy Doktoranta oraz niezaprzeczalne walory dysertacji, jest ona niewątpliwie pewnym dopełnieniem wiedzy w omawianym zakresie. W tej sytuacji porównując swoje, subiektywne wątpliwości i walory pracy stwierdzam, że została ona przygotowana

sumiennie oraz wskazuje na ogólną wiedzę teoretyczną kandydata do stopnia doktora nauk o kulturze fizycznej, a także umiejętność prowadzenia pracy naukowej.

Konkluzja końcowa

Biorąc pod uwagę wszystkie aspekty recenzowanej rozprawy stwierdzam, że została ona przygotowana sumiennie i przejrzysto w przyjętym zakresie tematycznym oraz odpowiada wymaganiom określonym w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. 2024 poz. 1571 z późn. zm.). Spełnia przeto wymogi stawiane pracom promocyjnym na stopień naukowy doktora nauk o kulturze fizycznej.

Wnoszę zatem do Rady Dyscyplin Collegium Medicum Uniwersytetu Rzeszowskiego o dopuszczenie Pana mgr Waldemara Tłuczka do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

